

tot eene wijziging der Wet op het Hooger Onderwijs zal overgaan, en dat de beide Kamers die wijziging goed zullen keuren.

Ik ben niet in staat het tegendeel te bewijzen, maar vraag in gemoede of iemand gelooft dat de leden der Volksvertegenwoordiging zich zelve en hunne landgenooten zullen willen belemmeren in het zoeken van geneeskundige hulp, waar zij — terecht of te onrecht — meenen die het best te kunnen vinden. Het verbieden van het „spreekuur” der Professoren zou hen — bij behoud der eigenlijke consultatieve praktijk — aan handen en voeten gebonden doen zijn aan het welbehagen der gewone geneesheeren. Het geheel afschaffen der consultatieve praktijk zal wel door niemand begeerd worden. Wat blijft er over dan berusten in het bestaande?

De jaren 1876 en 1878 hebben, door de Wet op het Hooger Onderwijs en door de Artsenwet, een karakter en eene richting gegeven aan ons geneeskundig maatschappelijk leven (door invloed op onderwijs, beteekenis van wetenschappelijke graden, aard der Universitaire studie, bevoegdheid voor uitoefening der praktijk, door officieel aanwijzen van specialiteiten naast de clinicus en wat dies meer zij), waarvan de aard en de gevolgen nog niet zijn te bepalen. Het is niet aannemelijk, dat voorloopig eenigszins ingrijpende Wetsveranderingen zullen tot stand kunnen komen. Toch moeten wij trachten den wagen zoo veel mogelijk in het goede spoor te houden of te brengen. Veranderingen in de voorwaarden voor de studie als arts en voor het verkrijgen van den doctoralen graad, in den geest van het rapport der door de Maatschappij benoemde Commissie zijn, naar het mij voorkomt, een waardig doel voor het streven der aanstaande Algemeene Vergadering, zelfs al twijfelt men aan de bereiking daarvan. Van het voorstel Oldambt of dat van den Heer Kg. schijnt mij hetzelfde niet te gelden.

W. K.

EEN PAAR OPMERKINGEN

NAAR AANLEIDING VAN HET RAPPORT DER COMMISSIE, WELKE ADVIES UITBRACHT, OMTRENT DE OPLEIDING VAN AANSTAANDE GENEESKUNDIGEN.

(Ingezonden.)

Het zwaartepunt van dit rapport rust m. i. in het weeren van allen, die niet tot de studie der geneeskundige vakken zijn voorbereid. Hoe de Commissie er toe komt het paard van TROJE weer binnen te halen door gelegenheid voor achterblijvenden te geven met een minimaalexamen toch tot die studie te worden toegelaten, is mij onbegrijpelijk. Voor hen toch, die op lateren leeftijd besluiten zich aan de studie der geneeskunde te wijden, zou het even rationeel schijnen, de Academische en Staatsexamens te vergemakkelijken, om hen eer het verlangde doel te doen bereiken. Trouwens, voor hoevelen is het niet bezwaarlijk eindexamen eener H. B. S., of van eene gymnasium te doen? En juist voor hen is tot nu toe het litterarisch-mathematisch examen eene uitkomst. Wij begrijpen met Dr. BAUDET hier de logika der Commissie niet.

Wil men, dat alleen zij, wien opleiding recht geeft te veronderstellen, dat

zij voor de geneeskundige studie goed onderlegd zijn, toegelaten worden, er schieft voor hunne opleiding niets anders over dan de gymnasiale weg en die der H. B. S., daar toch de beide eindexamens ook door hen kunnen worden afgelegd, die geen gymnasialen cursus noch dien eene H. B. S. volgden.

Doch ook op ander gebied beweegt zich de Commissie, een gebied, waar de meeningen vrij wel tegenover elkaar staan.

De vraag, of alleen klassieke vorming die ontwikkeling geeft, waardoor een medicus wetenschappelijk man kan worden (en dientengevolge den doctors-titel verwerven), dan wel of ook meer in de natuurwetenschappelijke richting gevormden dat voorrecht zouden kunnen deelachtig worden, is nog altijd in zeer verschillenden zin beantwoord. Uit het Rapport mogen we opmaken, dat de Commissie de overtuiging bezit, dat ook zij, die de laatste richting door hunne opleiding zijn ingeslagen, zeer goed wetenschappelijke ontwikkelde medici kunnen worden. Het bewijsje toch van de hand eens Rectors zal hen wel niet eensklaps „klassiek” maken. Is men 't met de Commissie eens, dan is het billijk, dat het eindexamen-diploma eener H. B. S. voldoende toelatingsbewijs tot de Universiteit zij, mits slechts een jaar studie der Latijnsche taal, zooals de Heer BAUDET wil, aan die toelating voorafga.

Wil men alleen de gymnasia de a. s. „studenten” laten leveren, laten de laatsten dan *werkelijk* klassiek ontwikkeld zijn en men ga niet „schipperen”. Is de klassieke vorming werkelijk voor de algemeene ontwikkeling, voor de wording der echt wetenschappelijken noodzakelijk, onttrek den leerlingen dan niet het laatste jaar studie der klassieke oude schrijvers. Kennis der oude talen op zichzelf toch geeft niet die vorming, slechts het lezen der schrijvers, het volgen van hun gedachtengang en de inspanning noodig, om hen te begrijpen 1).

En is nu niet juist de leeftijd, waarop de gymnasiasten in 't laatste jaar komen, de hoogte, waarop hunne taalkennis dan staat, in staat juist datgene uit te werken, waarop het aankomt?

Wat ik bij ondervinding weet, is, dat bij den vroegeren toestand der gymnasia slechts de uitstekenden blijk gaven eene klassieke opleiding te hebben genoten; bij de anderen ontbrak veel aan die vorming en waren binnen korten tijd de laatste sporen, de kennis der oude talen zelf, tot een minimum gereduceerd. En dit niet tengevolge van slecht onderwijs. Ik geloof niet, dat voor ieder die vorming is weggelegd; als schooljongen reeds kan men opmerken, dat men twee rubrieken van medescholieren heeft, n.l. hen, die met veel gemak het onderwijs in talen en geschiedenis assimileeren en hen, die de wis- en natuurkundige vakken met meer gemak bewerken. Plaats den laatsten op een gymnasium en hij zal misschien een kruk blijven; plaats den eersten op eene H. B. S. en in vele opzichten zal hij échee lijden 2). Beide bestanddeelen worden zoowel op gymnasia als op H. B. S. gevonden. Zal niet het langduriger ingrijpende onderwijs in het laatste jaar op een gymnasium ook

1) Naar het schijnt zijn goede vertalingen in dezen van geen waarde voor de vorming, tenzij als pontes asinorum.

2) Misschien kan hij op de H. B. S., waar Dr. BAUDET ging, nog wel terecht komen door „naschrijven”. Dit gaat echter niet overal zoo toe.

nog hen kunnen vormen, die overigens van nature voor taalstudie minder aanleg hebben?

De Commissie neemt aan, dat dit jaartje minder geen nadeel aan de klassieke opleiding zal toebrengen, daar de Rectoren der Gymnasia in 1883 zelve den wensch hebben uitgesproken, dat voor aanstaande medici de cursus van zes op vijf jaar worde gebracht. Welke beweegredenen Rectoren tot dit besluit hebben gebracht, is mij onbekend, doch met evenveel recht kan men aannemen, dat zij de volledige klassieke vorming voor medici niet zoo noodzakelijk achtten. — Uit het rapport blijkt hiervan niets, en om zuiver praktische redenen mag men der klassieke opleiding geen onrecht aandoen.

Hebben de abituriënten eener H. B. S. geen recht op universitaire medische studie, dan moet hun ook dit recht geschieden, dat zij, die het wèl hebben, dan ook door en door klassiek gevormd zijn (voor zoover dit in elk geval mogelijk is). Zijn zij dit niet, dan keeren we zachtjes aan terug tot den vorigen toestand van voor een deel soi-disant klassieken, die zich alleen door een beetje meer oude talenkennis (het vergankelijke deel der klassieke opleiding) onderscheiden van anderen, welke de H. B. S. hebben doorloopen, nog daargelaten, dat de laatste in vele vakken 1) eene kennis bezitten, welke tot algemeene ontwikkeling zeer gewenscht, bijna noodzakelijk mag heeten 2).

Door en door klassieke vorming voor hen, die den doctorstitel kunnen verwerven, dit moge voor sommigen een hoofdvereischte zijn, een billijke eisch is het zeker voor de andere aanstaande medici tegenover hen, die dan alleen met het promotierecht zouden worden begiftigd. Even billijk is m. i. de eisch, dat niemand meer met minimale kennis (om niet eens van opleiding te spreken) tot de medische studie worde toegelaten. Tot nog toe is er veel gesproken over de onbillijkheid, dat doctoren een arts-examen moeten afleggen, over de onbillijkheid, dat de litterarische mathematici ook al arts konden worden, doch steeds, meen ik, is ééne groote onbillijkheid uit het oog verloren, n. l. de gelijkstelling van hen, die eindexamen H. B. S. hebben afgelegd, en de minimo-litterarische minimo-mathematici.

Er zijn verscheidene artsen, die na hun eindexamen H. B. S. (vóór 1878) een jaar studie aan Latijn (en Grieksch) besteed hebben, om het vroeger litterarisch-mathematisch examen af te leggen. Enkelen, wien de onbeduidendheid der toenmalige admissie-examens bekend was, hebben toen het laatste afgelegd en promoveerden. De meesten echter, en met hen de niet Latijn geleerd hebbende eindexamens H. B. S. worden nu over dezelfde kam geschoren met de „gasten” van de Wet van 1878 3). Dit nu is eene duidelijk in 't oog vallende onbillijkheid. En daarom eischen we, *dat het litterarisch-mathematisch examen worde afgeschaft — dat de weg om tot de medische studie te geraken alleen worde opengesteld voor hen, die een gymnasialen cursus of dien eener H. B. S. hebben gevolgd.*

1) Wiskunde, Cosmographie, Wiskundige Aardrijkskunde, Letterkunde der 3 nieuwe talen enz.

2) Wetenschap-feitenkennis is toch voor alle vorming, ook voor klassieke, noodig, al maakt het in dit opzicht nu ook meer uit, hoe ze wordt opgenomen. Vorming „an sich” toch zal wel niet bestaan.

3) Ook dezen gaan wel buitens'ands promoveeren.

Wat de promotie aangaat, de geschiktheid daartoe kan men uit twee gezichtspunten beschouwen: óf klassieke opleiding geeft er die toe, óf wetenschappelijkheid. Is het eerste gezichtspunt het juiste, dan mag zeer zeker de cursus aan 't Gymnasium voor medici niet verkort worden. In het tweede geval gelooven wij *met* de Commissie, dat ook de H. B. S.-opleiding de volle waarborgen geeft.

Daar vergelijking van Med. Doctor, volgens de nieuwe wet H. O. gevormd, met artsen, die eindexamen H. B. S. hebben afgelegd, nog niet mogelijk is, wat de resultaten hunner studiën aangaat, kan over deze gezichtspunten nog geen (zeker) oordeel worden geveld 1).

Wij gelooven, dat men met gerustheid voor de wetenschap kan aandringen op de volgende bepaling:

Alleen zij worden tot de medische academische studie toegelaten, die

a. het eindexamen der Gymnasia met 6jarigen cursus hebben afgelegd, of het vervangend Staats-examen;

b. het eindexamen der H. B. S. met 5jarigen cursus hebben afgelegd, en aan eene daartoe aan te wijzen Commissie het bewijs leveren, in zooverre met de Latijnsche taal bekend te zijn, als noodig is tot het op het gezicht vertalen van niet te moeielijk Latijnsch proza 2).

Geheel oneens zijn wij met de Commissie, waar zij in Art. Ic ieder, die arts is, tot de promotie wil toelaten.

Onder de medicinae doctoren zouden misschien vele litterarische mathematici worden binnengesmokkeld. Als overgangsbepaling toch kan aan artsen, die vroeger eindexamen H. B. S. hebben afgelegd, de promotie worden toegestaan, hetzij dan met of zonder examen in Latijnsche taal.

Verder vervallen dan alle medische Staats-examina, behalve het practisch arts-examen.

Dit laatste zou ook mogen vervallen, doch het was niet mijn voornemen, iets over deze vraag in het midden te brengen.

J. A. WIJNHOF.

ASPIRATIE BIJ RETENTIO URINAE.

Eenige jaren geleden heb ik in verscheidene artikelen (in dit *Tijdschrift* geplaatst) herhaaldelijk het nut betoogd van de aspiratie bij verschillende ziekelijke toestanden, zoowel voor het stellen of bevestigen eener diagnose, als voor een palliatieve en soms radicale behandeling.

1) Wat het verschil in Academische en Staatsexamens aangaat in vereischen, is het verschil altijd = 0 geweest. In de laatste jaren moge daarin door Professoren verschil zijn gebracht, nu de faculteit zelve de examens afneemt, ook aan toekomstende artsen. In vroegere jaren waren de Academische zeker niet moeilijker dan de Staats-examina (vóór 1879 althans). Toen was nog (tot 78) Zoölogie een vereischte bij het 1ste Natuurkundig examen. In 1874 werden van 60 of 62 candidaten circa 50 afgewezen, voor 't meerendeel wegens niet voldoende kennis der Zoölogie; er werd dus niet mede gespeeld.

2) CICERO, CESAR bijv. — de eisch bij het *vroegere* litterarisch-mathematische examen.